«هدایت‌الله خادمی» در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» احتمال داد؛

حضور یک مافیای درون حاکمیتی در پسِ مزارع بزرگ بیت‌کوین

رامتین موثق

با افزایش ناترازی برق و شدت گرفتن و عمومیت یافتن خاموشی‌ها، گمانه‌زنی درباره علت آن شدت گرفته است. در ریشه‌یابی این امر، شاید فرسودگی زیرساخت‌ها و نبود سرمایه‌گذاری، مورد موافقت اغلب کارشناسان باشد؛ اما درباره دیگر علل تشدید ناترازی اختلاف نظر وجود دارد.

یکی از این مسائل نقش ماینرها و استخراج غیرقانونی رمزارز است که بسیاری از کارشناسان یکی از علل عمده ناترازی برق را در این فعالیت می‌بینند. البته اخبار منتشره این حوزه نیز نشان از وسعت آن دارد. برای مثال ۲۰ تیرماه، دادستان شهرستان نی‌ریز از کشف بزرگترین مزرعه استخراج رمزارز در شهرستان نی‌ریز خبر داد و گفت: «بزرگترین مزرعه استخراج رمز ارز با تعداد ۳۵ دستگاه ماینر غیرمجاز معادل مصرف ۱۵۰ منزل مسکونی در یکی از کارگاه‌های صنعتی حومه شهر نی‌ریز شناسایی، کشف و ضبط شد.» همچنین سخنگوی پلیس ۱۴ مردادماه، اعلام کرد: «۸۸۹۰ ماینر غیرمجاز کشف و ۱۰۰۰ نفر را در این خصوص دستگیر کردیم.»

با توجه به گستردگی و بزرگی چنین مزارع غیرقانونی رمزارز، برای بسیاری این سوال ایجاد شده است که مالکیت این فعالیت‌ها با چه کسانی است؟ از آنجا که در گذشته نیز فعالیت‌های مشابه غیرقانونی توسط برخی گروه‌های فاسد درون حاکمیتی انجام می‌شده است، بسیاری احتمال می‌دهند اکنون هم یک بخش از حاکمیت مشغول استخراج غیرقانونی رمزارز شده است.

هدایت‌الله خادمی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: عدم برخورد جدی دولت با رمزارز غیرقانونی دو دلیل دارد یا خود حاکمیت مشغول به تولید مرزارز است تا درآمدی داشته باشد. یا برای رمزارز هم مانند حوزه‌های دیگر، از دسته بیل و کلنگ گرفته تا خودرو و...، مافیایی تشکیل شده است

افشاگری جنگ از نقش ماینرها در ناترازی برق!

وزیر نیرو ماه پیش مدعی شد که در ۱۲ روز جنگ که اینترنت ایران قطع شده بود، تولید مرزارز در جهان نیز چندین درصد کاهش داشته است و طبق چنین آماری بر نقش ماینرهای غیرقانونی تاکید کرد.

در همین راستا، تابناک در گزارشی نوشت: «در جریان ۱۲ روز جنگ ایران و اسرائیل و هم‌زمان با قطع یا محدود شدن اینترنت در بسیاری از استان‌های ایران، نرخ جهانی بیت‌کوین با افتی نزدیک به ۵ درصد مواجه شد. به گفته متخصصان از این همزمانی می‌توان استباط کرد که بخش قابل توجهی از این افت مربوط به توقف موقت ماینرهایی بوده که در ایران فعالیت می‌کردند که بسیاری از آنها به‌صورت غیرقانونی و بدون نظارت هستند.»

بر اساس داده‌های منتشرشده توسط Cambridge Centre for Alternative Finance، ایران پیش از جنگ سهم حدود ۴ تا ۷ درصدی از کل ماینینگ بیت‌کوین را به خود اختصاص داده بود. به جرات می‌توان گفت بخش عمده‌ای از این فعالیت‌ها به دلیل تعرفه پایین برق و ضعف در نظارت، در بخش غیرمجاز جریان داشتند.

ناترازی را گردن ماینینگ نیندازید!

در نشست خبری روز دوشنبه ۱۴ مرداد ۱۴۰۴، کارگروه ماینینگ انجمن بلاکچین، فعالان این صنعت به ارائه آمارها و تحلیل‌های مرتبط با دلایل واقعی خاموشی‌ها پرداختند. آنها ضمن رد اتهامات وارده به صنعت ماینینگ، وزارت نیرو را به آمارسازی متهم کرده و مشکلات ساختاری شبکه برق کشور را عامل اصلی ناترازی انرژی عنوان کردند.

علی بابک‌نیا، رئیس کارگروه ماینینگ انجمن بلاکچین، با تاکید بر اینکه استخراج رمزارز مسبب خاموشی‌ها نیست، گفت: «ماینینگ مجاز از اواسط اردیبهشت‌ماه کاملا متوقف شده است. از سوی دیگر در دوره جنگ ۱۲ روزه ادارات، دانشگاه‌ها و مدارس و صنایع در حالت تعطیلی بودند و مصرف انرژی نداشتند. همچنین با قطع اینترنت، کل فعالیت ماینینگ متوقف شد. این مسئله نشان می‌دهد که فناوری و استخراج رمزارز تاثیری در ناترازی ندارند. اما کسی توضیح نداد که چرا باز هم قطعی‌های چندباره و چندساعته داشتیم.»

او تصریح کرد: «در دوران جنگ تماس‌های متعددی داشتیم که ماینرهای خانگی، به صورت داوطلبانه ماینرهای خود را خاموش کردند. این اقدام حاکی از همدلی و وحدت مردم در شرایط سخت با وجود سرکوب این صنعت است.»

از ۱۰ سال پیش تاکنون عملا صنایع انرژی‌بری در کشور ایجاد نشده است که بگوییم نیاز به برق افزایش یافته است. حتی اگر فرض کنیم که ظرفیت جدید در این ۱۰ ساله ایجاد نشده و هیچ اتفاقی هم نیفتاده است، ناترازی برق نباید به این صورت شدید باشد

صرف برق چندمحله برای تولید یک رمزارز

عضو کمیسیون انرژی مجلس دهم در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره نقش ماینرها در ناترازی برق امروز کشور، اظهار کرد: درصد دقیق نقش ماینرها در ناترازی برق مشخص نیست؛ اما به هر حال بخشی از اتلاف انرژی مربوط به همین رمزارزها هست.

هدایت‌الله خادمی یادآور شد: وقتی در سالیان گذشته بحث رمزارزها پیش آمد و تازه برخی شروع به فعالیت در این حوزه کرده بودند، دولت برخورد می‌کرد اما وقتی این روند توسعه پیدا کرد و افراد بزرگتری وارد فعالیت شدند، برخورد دولت هم دیگر رهاشد.

او با عنوان اینکه مشخص نیست رها شدن برخورد با این موضوع منفعتی برای کشور دارد یا نه، توضیح داد: برخی معتقدند که با تولید رمزارز می‌توان بخشی از تحریم را دور زد بنابراین در این حالت به دولت و حاکمیت منفعت می‌رسد اما چون آمار درستی داده نمی‌شود نمی‌توان صددرصد این موضوع را هم تایید کرد.

این تحلیلگر حوزه انرژی به اخبار کشف مزارع رمزارز غیرقانونی اشاره کرد و گفت: بعضی مواقع اخبار و فیلم‌هایی که منتشر می‌شود نشان می‌دهد که برق زیادی صرف تولید رمزارزها می‌شود. برخی شرکت‌ها خود به این امر مشغولند و حتی دیده شده است که بیمارستان، مطب، نانوایی و... به مزارع تولید بیت‌کوین تبدیل شده‌اند.

او با اشاره مجدد به اعلام نشدن آمار شفاف نقش رمزارزها در ناترازی برق، تصریح کرد: گاه می‌بینیم برای تولید یک رمزارز به اندازه‌ی چند محله برق مصرف می‌شود که همین امر یکی از دلایل ناترازی و خاموشی‌ها شده است.

رمزارزها محل هدررفت برق هستند

خادمی درباره نشانه‌هایی از نقش رمزارزها در ناترازی انرژی، بیان کرد: به خاطر دارم حداقل ۱۰ سال پیش، میزان تولید برق کشور چیزی حدود ۷۵ هزار مگاوات بود و در پیک مصرف کمتر از مقدار تولید مصرف می‌کردیم و گاه هم صادرات برق داشتیم.

او ادامه داد: از ۱۰ سال پیش تاکنون عملا صنایع انرژی‌بری در کشور ایجاد نشده که بگوییم نیاز به برق خیلی بیشتری بوده است. در ظرف این ۱۰ سال هم مسئولین چندبار ادعا کردند که چند هزار مگاوات ظرفیت جدید ایجاد شده است. حتی اگر فرض کنیم که ظرفیت جدید در این ۱۰ سال ایجاد نشده و هیچ اتفاقی هم نیفتاده باشد، ناترازی برق نباید به این صورت شدید باشد که انگار در ۶۰ سال پیش زندگی می‌کنیم!

عضو کمیسیون انرژی مجلس دهم: برخی شرکت‌ها خود به تولید رمزارز مشغولند و حتی دیده شده است که بیمارستان، مطب، نانوایی و... به مزارع تولید بیت‌کوین تبدیل شده‌اند. بعضی مواقع هم اخبار و فیلم‌هایی که منتشر می‌شود نشان می‌دهد که برق زیادی صرف تولید رمزارزها می‌شود به صورتی که برای تولید یک رمزارز به اندازه‌ی چندمحله برق مصرف می‌شود

به اعتقاد این کارشناس، این مقدار عظیم ناترازی نشان می‌دهد که در شبکه برق یکجا «نشتی» و هدررفت وجود دارد و احتمالا بخش زیادی از این هدررفت مربوط به برقی است که به رمزارزها تخصیص داده شده است.

احتمال تشکیل مافیا برای رمزارز

خادمی درباره عدم برخورد جدی دولت با مزارع بزرگ تولید رمزارز، عنوان کرد: نمی‌دانم که دست دولت واقعا بسته است یا نه. این رفتار دولت نشان می‌دهد که ۲ حالت بیشتر نمی‌تواند برای این مسئله وجود داشته باشد؛ یا باید گفت که خود حاکمیت مشغول به این کار است تا بتواند یک درآمدی داشته باشد و از این طریق بخشی از مشکلات را حل کند و تحریم‌ها را دور بزند. یا در حالت دیگر امکان دارد برای رمزارز هم مانند حوزه‌های دیگر، از دسته بیل و کلنگ گرفته تا خودرو و...، مافیایی تشکیل شده است.

او تاکید کرد: این عدم برخورد جدی دولت جای سوال دارد، زیرا یا می‌داند چه اتفاقی در حال رخ دادن است و صلاح می‌داند که جلوی این اتفاق را نگیرد. در این حالت هم پس اگر مزارعی کشف می‌کنند نباید آن را در بوق و کرنا کنند. در این حالت بهتر است به مردم شفاف گفته شود که خود حاکمیت برای منافع کشور مشغول فعالیت در این حوزه است.

این نماینده پیشین درباره احتمال وجود یک گروه فاسد درون حاکمیتی در پشت پرده استخراج غیرقانونی رمزارز، اظهار کرد: هیچ چیز در این کشور بعید نیست؛ در این کشور از بخش خودرو حساب کنیم تا هر چه که هست، بالاخره فساد وجود دارد و رمزارز هم که یک کار پردرآمد است، هم برای تولید آن از یک انرژی مفت و رایگان استفاده می‌شود و هم این محصول کالایی است که رمزگذاری شده و کسی از آن خبر ندارد و چیزی است که می‌تواند در سراسر دنیا هم استفاده شود.

خادمی با تاکید بر پررنگ بودن احتمال وجود چنین گروه فاسدی پشت‌پرده تولید رمزارز، در پایان خاطرنشان کرد: اگر خود حاکمیت این کار را نکند حتما یک مافیا تشکیل شده است و گرنه حاکمیت برخورد می‌کرد.

خبر اقتصادی

بانک مرکزی:

بازپرداخت وام تولیدکنندگان آسیب‌دیده ۳ ماه تمدید شد

بانک مرکزی در اجرای تصویب‌نامه هیات وزیران بخشنامه‌ای به شبکه بانکی کشور ابلاغ کرد که بر اساس آن بازپرداخت تسهیلات واحدهای تولیدی آسیب‌دیده از جنگ ۱۲ روزه، تا ۳ ماه تمدید شده و تسهیلات ویژه‌ای برای حمایت مالی این واحدها در نظر گرفته شده است. به گزارش تسنیم، دستورالعمل مذکور همچنین تصریح می‌کند که چک‌های برگشتی صادره در بازه ۲۳ خرداد تا ۱۱ تیرماه ۱۴۰۴، مشروط به رفع سوءاثر طی ۱۵ روز کاری، نباید در رتبه اعتباری شرکت‌ها در سامانه‌های رتبه‌بندی لحاظ شوند.

رئیس شورای تامین کنندگان دام:

گرانی نهاده چالش جدید دامداران است

رئیس شورای تامین کنندگان دام با اشاره به گرانی قیمت جو و یونجه مورد نیاز دامداران، عنوان کرد: قیمت نهاده‌های دامی حدود یک ماه است که نسبتا گران شده است. به گزارش ایلنا، منصور پوریان در مورد کمبود و گرانی نهاده‌های دامی، گفت: دلیل نوسان و افزایش قیمت نهاده‌های دامی، کاهش مقطعی واردات جو بود. به گفته او، تولید دام در کشور وابسته به نهاده‌های دامی است و نهاده‌های دامی نیز اساسا وارداتی‌اند. این مقام صنفی تصریح کرد: دامداران علاوه بر دام‌های کشتاری که در چنین شرایطی به کشتارگاه می‌فرستند، دام‌های مولد نیز دارند که باید بتوانند با تامین علوفه، از آنها نگهداری کنند. امیدواریم این موضوع به زودی حل شود.

اعمال خاموشی‌های ٤ ساعته آغاز شد

در حالی که همواره از سوی مسئولان وزارت نیرو اعلام می‌شود که خاموشی‌های برنامه‌ریزی‌شده بخش خانگی، تنها ۲ ساعت در روز اعمال می‌شود، در برخی شهرستان‌ها و حتی مناطق تهران، شاهد خاموشی‌های ۴ ساعته هستیم که اغلب به صورت دونوبت ۲ ساعته در روز اعمال می‌شود. به گزارش تسنیم، گزارش‌های متعدد مردمی نشان می‌دهد که تنها یک نوبت از این خاموشی‌ها توسط اپلیکیشن «برق من» به مردم اطلاع‌رسانی می‌شود و خاموشی دوساعته دوم که اغلب در ساعات اولیه شب رخ می‌دهد، بدون اطلاع قبلی است.

رئیس انجمن سنگ آهن:

میزان صادرات سنگ آهن در سال ١٤٠٤ به‌شدت کاهش یافته

رئیس انجمن سنگ آهن عنوان کرد: در سال ۱۴۰۴ میزان صادرات سنگ آهن به‌شدت کاهش یافته و عدد قابل توجهی نیست. بخش عمده‌ای از کنسانتره و گندله نیز در داخل مصرف می‌شود و آنچه صادر می‌شود، در واقع مازاد مصرف داخلی است؛ یعنی اگر صادر نشود، روی زمین می‌ماند. به گزارش تجارت‌نیوز، مهرداد اکبریان افزود: ایران مسیر ارزش‌افزوده را به درستی طی نکرده است. از سال ۱۳۹۰ به بعد، سیاست رسمی کشور بر کاهش خام‌فروشی و صادرات محصولات با ارزش افزوده بالاتر بوده است.

رئیس شورای هماهنگی شهرک‌های صنعتی عنوان کرد:

کاهش ٤٠ درصدی ظرفیت تولید واحدهای صنعتی به دلیل قطعی برق

رئیس شورای هماهنگی شهرک‌های صنعتی مطرح کرد: از مجموع تولید ناخالص داخلی کشور سهم صنایع غیرنفتی حدود ۶۸ میلیارد دلار بوده است. کاهش ۱۵ درصدی این سهم، به معنای از دست رفتن بیش از ۱۰ میلیارد دلار از ارزش‌افزوده صنعتی کشور است. این معادل از بین رفتن هزاران شغل، ده‌ها هزار میلیارد تومان مالیات، بیمه، صادرات و چرخه نقدینگی زنجیره تأمین و تقاضاست. مهدی بستانچی در گفت‌وگو با اقتصاد۲۴، ادامه داد: بخش قابل توجهی از ظرفیت تولیدی صنایع ما به دلیل قطعی برق از بین می‌رود. بر اساس آمارهای سال گذشته، در حوزه صنایع حدود ۳۰ درصد ظرفیت تولیدی‌مان به دلیل قطعی برق کاهش پیدا کرده است. اگر در واحدهای صنعتی برق یک یا دو روز در هفته قطع شود، برآورد می‌کنیم که حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد ظرفیت واقعی تولید ما از بین می‌رود.

آخر هفته منفی بازار سرمایه:

شاخص کل بورس ٣٤ هزار واحد ریخت

بازار سهام در معاملات روز چهارشنبه، ۱۵ مردادماه ۱۴۰۴، با افت قابل توجه شاخص‌ها به کار خود پایان داد. به گزارش تسنیم، شاخص کل بورس با کاهش ۳۴ هزار و ۶۳۹ واحدی معادل ۱,۳۴ درصد، در سطح ۲ میلیون و ۵۵۴ هزار و ۷۸۹ واحد قرار گرفت. همچنین شاخص کل هم‌وزن با افت ۵ هزار و ۲۷۱ واحدی معادل ۰,۶۷ درصد، به عدد ۷۸۲ هزار و ۲۵۶ واحد رسید. گفتنی است، ارزش بازار در پایان معاملات روز گذشته به بیش از ۷۷ هزار و ۳۹۱ هزار میلیارد ریال رسید.

مدیرعامل هواپیمایی کاسپین:

نیازمند ٤٠٠ هواپیمای فعال در ناوگان هوائی هستیم

مدیرعامل هواپیمایی کاسپین اظهار کرد: اگر کشورهای همسایه را در نظر بگیریم، با جمعیت کمتر، ناوگان هوایی گسترده‌تری دارند. در کشور ما دست کم به ۴۰۰ هواپیما نیاز داریم، اما با حمایتی که در دولت چهاردهم انجام شد، اکنون حدود ۲۰۰ فروند ناوگان فعال داریم. به گزارش ایلنا، عادل نورعلی در یک نشست خبری، افزود: در شرایط فعلی، لازم است سرمایه‌گذاران به سمت هواپیماهای زیر ۱۰۰ صندلی سوق داده شوند. اگرچه سرعت توسعه در این حوزه پایین است، اما روند آن آغاز شده است.

گفت و گو

یک اقتصاددان:

بدون رفع تحریم، اقتصاد در باتلاق رکود و تورم فرو می‌رود

یک اقتصاددان به تشریح وضعیت نامطلوب رشد اقتصادی ایران پرداخت و هشدار داد که با تداوم روند فعلی اقتصاد کشور به سمت مستهلک شدن و کوچک‌تر شدن پیش می‌رود.

پیمان مولوی در گفت‌وگو با خبرآنلاین، با تأکید بر روند نزولی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از سال ۱۳۹۰ گفت: از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به‌طور مستمر کاهش

یافته و در سال ۱۳۹۷ خط استهلاک از میزان تشکیل سرمایه عبور کرد. این اتفاق به ما نشان داد که اقتصاد ایران به سمت استهلاک و فرسایش حرکت می‌کند و در چنین شرایطی، رشد اقتصادی معنا ندارد و صرفاً درباره بقا صحبت می‌کنیم.

او افزود: روندها در اقتصاد اهمیت بیشتری از رویدادهای مقطعی دارند و در کشوری که تحریم‌ها رفع نشده‌اند، با محدودیت رشد اقتصادی مواجهیم. در ۱۴ سال گذشته، متوسط رشد اقتصادی ایران حتی به یک درصد هم نرسیده است، جز در دوره کوتاه برجام. این کارشناس مسائل اقتصادی با بیان اینکه اقتصاد ایران به سمت پاکستانی شدن پیش می‌رود، توضیح داد: ما اقتصادی با درآمد سرانه پایین‌تر، ابعاد کوچک‌تر و مستهلک‌تر خواهیم داشت، مگر اینکه مسیر ریل‌گذاری تغییر کند، تحریم‌ها رفع شود و دسترسی به درآمدهای نفتی بهتر و بهینه‌تر شود.

مولوی تصریح کرد: اقتصاد ما نه درون‌زا است و نه توان جذب سرمایه خارجی را دارد. رتبه ایران در شاخص آزادی تجارت خارجی ۱۶۵ است و در بهره‌وری و استفاده از دانش عقب مانده است. این موارد عوامل محدودکننده رشد اقتصادی محسوب می‌شوند. او درباره نقش نفت در رشد اقتصادی عنوان کرد: نفت همچنان ناجی اقتصاد است. اگر صادرات نفت روزانه ۵۰۰ هزار بشکه کاهش یابد، رشد نقدینگی از ۳۰ به ۳۵ درصد می‌رسد، رشد اقتصادی به زیر یک درصد سقوط می‌کند و تورم سالانه وارد کانال ۴۰ تا ۴۵ درصد خواهد شد. در این شرایط، شرکت‌ها سرمایه در گردش خود را از دست داده و توان سرمایه‌گذاری نخواهند داشت.

این اقتصاددان درباره اینکه «تنش‌های منطقه‌ای، از جمله حمله اسرائیل و ناامنی در مرزهای شرقی تا چه اندازه در افت رشد اقتصادی تاثیر دارد؟»، بیان داشت: این عوامل باعث کاهش انتظارات فعالان اقتصادی، افت سرمایه‌گذاری و کاهش صادرات غیرنفتی شده‌اند. البته بیش از هر چیز روند چند سال گذشته مهم است. مولوی با اشاره به کاهش تولید ناخالص داخلی ایران، افزود: تولید ناخالص داخلی کشور از ۶۴۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ به حدود ۴۰۰ میلیارد دلار رسیده است و اگر همین روند ادامه یابد احتمالا به زیر ۳۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید.

او درباره اثر مکانیزم ماشه هشدار داد: اگر این مکانیزم فعال شود، متغیرهای پولی و واقعی اقتصاد به سمت وضعیت بحرانی حرکت می‌کنند؛ رشد اقتصادی نابود شده و تورم به شدت افزایش می‌یابد. نقدینگی افزایش و شرکت‌ها با بحران جدی سرمایه در گردش مواجه می‌شوند که فعالیت تولیدی را به مخاطره می‌اندازد.

این اقتصاددان در پایان با انتقاد از سیاست‌گذاری‌های فعلی گفت: تا زمانی که تحریم‌ها حل نشود و اصلاحات ساختاری انجام نگیرد، رشد پایدار اقتصادی امکان‌پذیر نخواهد بود. پیش از تحریم‌ها، ایران رتبه ۱۱۰ آزادی اقتصادی داشت اما امروز به رتبه ۱۶۵ رسیده است که نتیجه مستقیم تحریم‌ها و سیاست‌های اشتباه است. به اعتقاد مولوی، تنها راه برون‌رفت از این شرایط، بازگشت به تعاملات بین‌المللی از مسیر احیای برجام است؛ چرا که بدون رفع تحریم‌ها، دسترسی به منابع ارزی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بازگشت اعتماد به بازارها ممکن نخواهد بود و اقتصاد کشور بیش از پیش در باتلاق تورم، رکود و بی‌ثباتی فرو می‌رود.

گفتنی است، بر اساس تازه‌ترین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، رشد اقتصادی ایران در خرداد ۱۴۰۴ با احتساب نفت تنها ۰.۱ درصد بوده و در صورت حذف نفت، به منفی ۰.۲ درصد رسیده است. این در حالی است که دو بخش کلیدی اقتصاد، یعنی کشاورزی و صنایع و معادن، به ترتیب با رشد منفی ۳.۵ درصدی و ۲.۶ درصدی مواجه شده‌اند. چنین روندی نشان می‌دهد که در غیاب درآمدهای نفتی، اقتصاد ایران عملاً از حرکت بازمی‌ماند و مسیر رشد آن به شدت شکننده شده است.

گزارش

شکست سنگین ۳ دولت در مهار تورم:

قیمت گوشت در ۸ سال رشد ۱۷۴۸ درصدی داشته است

در حالی که تورم عمومی در ماه‌های اخیر روندی کاهشی را تجربه کرده، اما قیمت گوشت گوسفندی مسیری معکوس را طی کرده و در ۴ ماه گذشته شاهد افزایش ۳۰ درصدی بوده است. این گرانی سرسام‌آور، سفره خانوارها، به‌ویژه اقشار کم‌درآمد را هدف قرار داده و این پرسش اساسی را مطرح می‌کند که در غیاب عوامل خارجی مؤثر، مسئولیت این افزایش قیمت افسار گسیخته بر عهده چه کسی است و چه تدبیری برای کنترل آن اندیشیده خواهد شد؟

به گزارش اقتصاد۲۴، این روزها بحث افزایش تورم و گرانی کالاها به دلیل رخدادهای متعدد مانند جنگ و کمبود انرژی برای تولید، بسیار شنیده می‌شود، اما در این میان برخی از کالاها فارغ از عوامل پیش آمده، شیب تندتری را برای گران شدن در پیش گرفتند. اقلام پروتئینی به‌ویژه گوشت قرمز، در صدر جدول این گرانی‌ها به چشم می‌خورد؛ تا حدی که زمستان سال گذشته برخلاف روند رو به نزول یا حتی با ثبات نرخ تورم، گوشت قرمز بر مدار افزایش قیمت حرکت می‌کرد. آمارها نشان می‌دهد در ماه‌های پایانی سال گذشته و همزمان با کاهش محدود تورم عمومی، گوشت گوسفندی با سرعتی نگران‌کننده رکورد تورم را شکست. قیمت این کالا در آذر ۱۴۰۳ کیلویی ۶۵۰ هزار تومان بود و در اسفند ماه همین سال به بیش از ۸۵۰ هزار تومان رسید. یعنی بیش از ۳۰ درصد گرانی تنها طی سه ماه از سال! حال در مرداد ۱۴۰۴ این رقم به یک میلیون و ۱۲۵ هزار تومان رسیده که باز هم به معنای تورمی حدود ۳۰ درصد در ۴ ماه است.

در شرایطی که هر ماه حداقل ۱۰ درصد به قیمت گوشت گوسفندی اضافه می‌شود، سایر اقلام پروتئینی چنین شرایط مشابهی را تجربه نمی‌کنند؛ به‌عنوان مثال قیمت گوشت گاوی (گوساله) با رشدی قابل توجه، اما متوسط طی سه ماه اخیر همراه بوده و نصف شیب رشد قیمت گوشت گوسفندی را داشته است. از سویی دیگر مرغ که از پیش از آغاز سال جدید، بحث و جدل‌های زیادی بر سر نحوه توزیع و تنظیم بازار آن در جریان بود و کالایی به مراتب مهم‌تر برای خانواده‌های

کم‌درآمد است، نرخی تقریبا ثابت با روند رشد معمولی‌تری را تجربه کرد. فاصله معنادار بین تورم گوشت قرمز و سفید و نبود برنامه جدی برای تنظیم بازار و جلوگیری از رشد افسار گسیخته قیمت‌ها، صدای گلایه مردم را درآورده است. این در حالیست که تولیدکنندگان و فعالان در این حوزه معتقدند حتی با وجود این رشد، چرخ صنعت دامپروری نمی‌چرخد.

نگاهی به قیمت گوشت گوسفندی طی سال‌های گذشته نشان می‌دهد قیمت این کالا رشد ۱۷۴۸ درصدی را طی ۸ سال تجربه کرده که رقمی تکان‌دهنده است. با وجود کاهش توان مردم برای خرید این کالا و افت تقاضا، همچنان شیب تند صعود آن در این مدت ادامه داشته که باید به آن توجه کرد. دولت در سال‌های گذشته کم‌توانی تولید داخلی برای پاسخ به نیاز بازار را دلیل این نابه‌سامانی‌ها اعلام کرد و حتی واردات ۲۰ درصد تقاضای گوشت قرمز را به منظور تنظیم بازار این کالا دانست. هرچند که از این میزان تنها ۷ درصد با ارز ترجیحی و مابقی با ارز توافقی وارد شد و برخی یکی از دلایل تشدید موج گرانی را همین موضوع دانستند. علاوه بر آن بر سر نحوه توزیع این گوشت‌ها، دعواها و جدال‌های بسیار زیادی پیش آمد دولت در سال جدید از توقف تخصیص ارز به واردات گوشت قرمز را به دلیل جلوگیری از سوداگری در بازار خبر داد.

سیاست واردات گوشت قرمز و حتی گوشت مرغ برای تنظیم بازار، در ادوار مختلف به صورت دوره‌ای عملکرد خوب و بد داشته و به نظر می‌رسد تنها این راهکار بر مسئله قیمت گوشت تاثیرگذار نباشد. از دلالی در بازار و نقش واسطه‌گران گرفته تا همیشه ناراضی بودن تولیدکنندگان و حتی نحوه توزیع کالا در بازار، همه باعث شده‌اند تا طی ۸ سال گوشت گوسفندی جهشی حدود ۲ هزار درصد داشته باشد. لزوم اجرای راهکارهای حمایتی برای تولیدکنندگان از یک سو، داشتن برنامه مناسب برای توزیع کالا و تنظیم و کاهش التهاب بازار از سویی دیگر، مهم‌ترین وظیفه دولت در این بخش است. اما سه دولت حداقل نتوانسته آن را اجرایی کند و باید دید دولت چهاردهم از پس شاخ غول گوشت گوسفندی برمی‌آید؟